

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА ИНДЕКСА ЦЕНА РЕПРОДУКЦИОНОГ МАТЕРИЈАЛА, СРЕДСТАВА РАДА И УСЛУГА У ПОЉОПРИВРЕДИ

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Уредбе о спровођењу појединих статистичких истраживања („Службени гласник РС“, број 110/2009), коју је донела Влада Републике Србије у складу са чланом 8. Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/2009), као и Програма званичне статистике у периоду од 2011. до 2015. године („Сл. гласник РС“, бр. 23/2011).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај истраживања

Циљ овог истраживања је израчунавање индекса цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди, на основу цена и одговарајућих пондера.

Основни садржај истраживања чине цене хране за животиње, минералних ђубрива и средстава за заштиту биља у области пољопривреде.

Извештајне јединице

Извештајне јединице истраживања су привредна друштва и друге организације које се баве продајом хране за животиње, минералних ђубрива и средстава за заштиту биља у области пољопривреде.

Обухват

Истраживање се спроводи на узорку који се бира на основу информација о тржишном учешћу привредних друштава и других организација које се баве продајом хране за животиње, минералних ђубрива и средстава за заштиту биља у области пољопривреде. Производи се бирају на основу обима продаје, заступљености код продаваца, значајности за пољопривредне произвођаче, стабилности, односно могућности континуираног праћења услуге, као и међународних препорука. Поред наведених, истраживање обухвата и друге групе производа као што су семе, машине и енергенти у пољопривреди, а чије се цене, односно индекси цена преузимају из других истраживања у оквиру статистике цена.

Метод, време и извори за прикупљање података

У истраживању се примењује извештајни метод прикупљања података. Постоје четири обрасца Ц-52 за: хранива, смеше, минерална ђубрива и средства за заштиту биља. Извештајна јединица попуњава упитник на основу документације и евиденције којом располаже. Подаци се прикупљају у кварталној периодици. Подаци се прикупљају од привредних друштава и других организација које се баве продајом хране за животиње, минералних ђубрива и средстава за заштиту биља у области пољопривреде. Поред тога, подаци о другим групама производа као што су семе, машине и енергенти у пољопривреди преузимају се из других истраживања у оквиру статистике цена.

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3 Одредбе о заштити давалаца података и члановима 44, 45, 46, 47, 48 и 49 Одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09). Индивидуални подаци представљају службену тајну, користе се искључиво у статистичке сврхе и не могу се објављивати нити стављати на располагање корисницима.

Основна обележја истраживања

Цене хране за животиње, минералних ђубрива и средстава за заштиту биља су цене по којима привредна друштва и друге организације продају производе правним лицима која имају властиту пољопривредну производњу (пољопривредни комбинати, земљорадничке задруге, фарме и др.), као и физичким лицима (индивидуални пољопривредни произвођачи). Под ценама производа подразумевају се цене по којима трговина на велико и мало, као и произвођачи продају производе правним лицима која имају властиту пољопривредну производњу и индивидуалним пољопривредним произвођачима у месту продавца. Трговачки рабат и регрес који одобрава трговина на велико не укључују се у продајну цену. У продајну цену се не укључује ПДВ.

Пондери представљају учешће појединих производа и група производа у укупној вредности продаје (пондери производа и група производа), као и учешће извештајних јединица у укупним продатим количинама производа (пондери извештајних јединица). Пондери производа служе за рачунање индекса цена група производа, док се помоћу пондера група производа рачуна укупан индекс цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди. Пондери извештајних јединица користе се за обрачун индекса цена производа, као и просечних месечних цена.

Основу за обрачун пондера представљају подаци статистике индустрије и енергетике о годишњим количинама и вредностима производње, као и подаци статистике спољне трговине о годишњим количинама и вредностима увоза и извоза. Пондери се обрачунавају на сваких пет година.

Индекси цена су релативни бројеви који показују промене цена у једном периоду у односу на други, за одређену територију.

Индекси цена рачунају се за поједине производе (индивидуални индекси), за групе (групни индекси) и за све производе који улазе у индексну листу (укупан индекс). Ови индекси могу се рачунати за различите територије. Индекси (индивидуални, групни и укупан) могу бити базни (са сталном базом) или ланчани (са променљивом базом).

Базни индекси су релативни бројеви који изражавају промену оригиналних података, у овом случају текућих цена, у односу на базу тј. базне цене. Индекси са сталном базом омогућавају лакше поређење цена у разним временским периодима. Као база, у овом истраживању, користи се просечна цена производа за претходну годину. Ланчани индекси изражавају промену цена једног периода према претходном периоду, тј. једног месеца према претходном месецу или године према претходној години.

Израчунавање агрегираних тј. групних индекса изводи се пондерисањем индивидуалних индекса по правилима Ласперове формуле, која у статистици цена служи за израчунавање индекса цена. Укупан индекс цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди укључује, осим индекса поменутих цена које се прикупљају извештајним методом, такође и индексе цена производа који се преузимају из других истраживања у оквиру статистике цена. У ту сврху, преузимају се индекси и цене енергената, а за семе и машине у пољопривреди преузимају се само индекси цена уз посебно израчунавање пондера за те индексе.

Ниво репрезентативности података

Добијени подаци репрезентативни су за територију Републике Србије.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

При спровођењу овог истраживања примењују се методолошка решења која су усаглашена са међународним препорукама и стандардима.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

Према Закону о статистици, Републички завод за статистику обавља припрему, организацију и спровођење истраживања о ценама репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди, као и обраду прикупљених података.

Обавезност давања података

На основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09), обавеза давања података за ово истраживање темељи се на члану 26, по коме су извештајне јединице дужне да дају тачне, комплетне и ажурне податке. Казнене одредбе за одбијање давања или давање непотпуних и нетачних података темељи се на члану 52 истог закона.

Роковник основних фаза рада

- Прикупљање података обавља се у кварталној периодици.
- Рок да извештајна јединица достави попуњене упитнике Ц-52 Републичком заводу за статистику је 25 дана по истеку референтног квартала.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитници

При спровођењу истраживања индекса цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди користе се обрасци Ц-52а, Ц-52б, Ц-52в и Ц-52г. Обрасци са упутством за попуњавање се налазе на веб сајту Републичког завода за статистику www.stat.gov.rs.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању

- Класификација делатности (2010), која је прописана Законом о Класификацији делатности („Службени гласник РС“, број 104/09) и Уредбом Владе Републике Србије („Службени гласник РС“, број 54/10)
- Номенклатура индустријских производа за годишње истраживање индустрије
- Номенклатура индустријских производа за месечно истраживање индустрије

Контакт особа – Милетић Владимир, локал 370